

वा० रा०

॥१९८॥

उक्तायालोकस्थितेः प्रकृतोपयोगमाह ॥ एवमिति ॥ पितृपैतामहैः दृष्टिरार्थी ॥ पैतृपितामहैरित्यर्थः ॥ पितृपैतामहइतिपाठे तत्संबंधीमार्गइत्यर्थः ॥ ध्रुवः अवश्यंप्राप्यः ॥ यस्यमार्गस्य व्यतिक्रमोलंघनंनास्ति तमापन्नः स्वयमपितंप्राप्तः पित्रादीन्कथंशोचेत् ॥ ३० ॥ स्रोतसोवा गंगादिप्रवाहस्येवानिवर्तिनः प्रत्यावृत्तिरहितस्यपतमानस्यगच्छतो वयसः नाशंदृष्ट्वेतिशेषः ॥ आत्मा सुखे तत्साधनेधर्मे नियोक्तव्यः ॥ कुतः यतः प्रजाः सुखभाजः सुखसाधनाभिनिमित्तजन्मभाजः स्मृताः ॥ ३१ ॥ यदेवमतो धर्मात्मेति ॥ उपसं हरति न स इति ॥ सतांसत्कृतः सद्भिः पूज्यमानः ॥ ३२ ॥ ब्रह्मलोकविहारिणीं तल्लोके विहारार्हं देवीमृद्धिं देवसंबंधिनीं तपआदिसमृद्धिं ॥ ३३ ॥ श्रुतवानधीतात्मविद्यः ॥ तद्वि

एवंपूर्वैर्गतो मार्गः पितृपैतामहैर्ध्रुवः ॥ तमापन्नः कथंशोचेद्यस्य नास्ति व्यतिक्रमः ॥ ३० ॥ वयसः पतमानस्य स्रोतसोवानिवर्तिनः ॥ आत्मा सुखे नियोक्तव्यः सुखभाजः प्रजाः स्मृताः ॥ ३१ ॥ धर्मात्मा सुश्रुभैः कृत्स्नैः क्रतुभिश्चाप्तदक्षिणैः ॥ सनशोच्यः पितातातस्वर्गतः सत्कृतः सतां ॥ ३२ ॥ सजीर्णमानुषं देहं परित्यज्य पिताहिनः ॥ देवीमृद्धिमनुप्राप्तो ब्रह्मलोकविहारिणीं ॥ ३३ ॥ तंतुनैवं विद्यः कश्चित्प्रा ज्ञः शोचितुमर्हति ॥ त्वद्विधो मद्विधश्चापिश्रुतवान्बुद्धिमत्तरः ॥ ३४ ॥ एते बहुविधाः शोका विलापरुदिते तदा ॥ वर्जनीया हि धीरेण सर्वा वस्या सुधीमता ॥ ३५ ॥ सस्वस्यो भवमाशोको यात्वा चावसतां पुरीं ॥ तया पित्रानियुक्तो सिवशिनावदतां वर ॥ ३६ ॥ यत्राहमपिते नैव नियुक्तः पुण्यकर्मणा ॥ तत्रैवाहं करिष्यामि पितुरार्यस्य शासनं ॥ ३७ ॥ नमयाशासनं तस्य त्यक्तुं न्याय्यमरिंदम ॥ सत्त्वयापि सदा मान्यः सर्वैर्बन्धुः सनः पिता ॥ ३८ ॥

धोयद्विधश्चासीति पाठे श्रुतवान्बुद्धिमत्तरश्च यद्विधो सितद्विधो भवान्न शोचितुमर्हतीत्यर्थ इति तीर्थः ॥ ब्रह्मलो कंप्राप्तस्यात्यंतशोको नुचित इति भावः ॥ ३४ ॥ बहुविधादशरथमरणमद्विवासनादिविषयभेदेन बहुप्रकाराः शोको मानसः विलापरुदितेतत्कार्यं ॥ ३५ ॥ स्वस्थः शोकरहि तः माशोकस्त्वां परिभवत्विति शेषः ॥ यात्वा गत्वा तां पुरीं मयोध्यामा बस ॥ कुत एवं वियोगस्तत्राह ॥ तथेति ॥ वशिना सत्यवशवता सत्याधीनत्ववता ॥ ३६ ॥ यत्र यस्मिन्क ल्ये तत्रैव प्रवृत्तः सन्निति शेषः ॥ ३७ ॥ त्यागस्यान्याय्यत्वे हेतुः ॥ सदा मान्य इत्यादि ॥ ३८ ॥

अ० कां०

॥१९८॥